

MAT Á ÁHRIFUM LAGASETNINGAR*

– sbr. samþykkt ríkisstjórnarinnar frá 24. febrúar 2023

*umfjöllun um einstök efnisatriði misjafnlega ítarleg, eftir umfangi máls og eðli

Málsheiti og nr.	Frumvarp til laga um breytingar á lögum nr. 49/1997 um varnir gegn snjóflóðum og skriðuföllum (Nýting eigna á hættusvæðum o.fl.) / URN25060050
Ráðuneyti	Umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneyti
Stig mats	☒ Frummat, sbr. 1. gr. ☐ Endanlegt mat, sbr. 10. gr.
Dags.	29. ágúst 2025

A. Greining og mat á fjárhagslegum áhrifabáttum fyrir ríkið

1. **Áætluð fjárhagsáhrif fyrir ríkið vegna helstu breytinga og ráðstafana sem felast í fyrirhugaðri lagasetningu, þar sem tilgreindir eru sérstaklega áhrifabættir á fjárhag ríkissjóðs.**
 - a) Hvaða fjárhagsgreining, rekstraráætlanir, reiknilíkön eða önnur áætlanagerð hefur farið fram við undirbúning fjárhagsmatsins?
Á þessum tímapunkti liggur ekki fyrir nákvæmt mat á breytingum sem myndu leiða af því að hlutdeild ofanflóðasjóðs í viðhaldskostnaði varnavirkja yrði aukin. Gróft mat er 200 millj. kr. árleg kostnaðaraukning, sem byggir á því að endurfjármagna þurfi eignasafnið að fullu á 100 ára fresti.
 - b) Helstu forsendur sem áætlanir byggja á og næmni niðurstaðna fyrir frávikum.
Byggja á áætlunum 100 ára líftíma mannvirkja að jafnaði, bæði stoðvirkja úr stáli og varnargarða úr jarðvegi. Óvissa v. lengri/skemmri líftíma eru metin að jafnaði 50-100 millj. kr. á ári.
 - c) Eru fjárhagsáhrif tímabundin eða varanleg?
Varanleg
 - d) Skorður sem eru settar fyrir útgjöldum og hvatar sem geta haft áhrif á útgjaldapróun.
Á ekki við
 - e) Aðskilin umfjöllun um brúttóáhrif á tekjuhlið og gjaldahlið en einnig tilgreind nettóáhrif á afkomu.
Heimild til sekta gæti leitt til áhrifa á tekjuhlið sem er óveruleg
2. **Tekjubreytingar.**
Ekki fyrir séðar breytingar
3. **Útgjaldabreytingar.**
– Sjá gátlista fyrir mat á fjárhagsáhrifum.
Gert er ráð fyrir að útgjaldabreytingar verði greiddar með fjármunum ofanflóðasjóðs.
4. **Eignabreytingar.**
Ekki fyrir séðar breytingar
5. **Aðrir áhrifabættir varðandi ríkisfjármál.**
 - a) Samræmi við viðmið og sjónarmið um fyrirkomulag á útgjaldastýringu og umbúnað í fjárlögum.
Í samræmi.
 - b) Samræmi við viðmið um framsetningu fjárlaga og reikningshaldslegan grundvöll samkvæmt lögum um opinber fjármál.
Í samræmi.

- c) Uppbygging skattkerfis og tekjuöflunar ríkissjóðs.
Í samræmi.
- d) Forsendur og umbúnaður þjónustugjalda – lagakröfur.
Í samræmi.
- e) Rekstrarform ríkisstarfsemi.
Í samræmi.
- f) Opinber innkaup og útboð.
Í samræmi.
- g) Eignaumsýsla ríkisins.
Í samræmi.
- h) Réttindi og skyldur ríkisstarfsmanna.
Í samræmi.
- i) Ríkisstyrkir og ívilnanir, þ.m.t. samræmi við reglur ESA, sbr. 61. gr. EES-samningsins.
Ath. tilkynningarskyldu með tveggja mánaða fyrirvara.
Í samræmi.

B. Samræmi við útgjaldaramma og fimm ára fjármálaætlun – fjármögnun

1. **Hefur verið gert ráð fyrir þeim fjárhagsáhrifum á málaflokk sem leiða kunna af samþykkt frumvarpsins:**
 - a) í gildandi fjárlögum
Breytingarnar munu ekki hafa veruleg áhrif á gildandi fjárlög.
 - b) í fjárlagafrumvarpi komandi árs
Breytingarnar rúmast innan fjárlagafrumvarps komandi árs.
 - c) í fimm ára fjármálaáætlun ríkisstjórnarinnar
Breytingarnar hafa óveruleg áhrif á fimm ára fjármálaáætlun.
2. **Hafi ekki þegar verið gert ráð fyrir útgjöldum við verkefni, hvernig er þá ætlunin að finna þeim stað innan útgjaldaramma málaflokks, t.d. með tilfærslu fjármuna eða með því að draga úr öðrum útgjöldum?**
Fjármunir ofanflóðasjóðs verða nýttir
3. **Tengist einhver ný eða aukin tekjuöflun verkefninu?**
Á ekki við

C. Efnahagsáhrif – áhrif á atvinnulíf, vinnumarkað og samkeppni

1. **Hagræn áhrif á heildareftirspurn og einstaka markaði – hagstjórnarsjónarmið.**
Óveruleg eða engin.
2. **Áhrif á fyrirtækjaeftirlit og reglubyrði, hversu mörg fyrirtæki verða fyrir áhrifum og hvers konar fyrirtæki? Einföldun laga eða stjórnsýslu? Leitað umsagnar ráðgjafarnefndar um opinberar eftirlitsreglur, sbr. lög nr. 27/1999?**
– Sjá leiðarvísinn „Grunnmat á eftirlitsreglum“
Starfsemi eða nýting húseigna utan heimils nýtingartíma á hættusvæði er og hefur verið óheimil. Ákvæði um eftirlit á skíðasvæðum er gert skýrara en engin breyting á ábyrgð í framkvæmd.
3. **Samkeppnisiskilyrði.**
 - a) Líkur á því að fjöldi fyrirtækja á markaði takmarkist með beinum hætti vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér einhvers konar einkarétt, leyfiskerfi eða kvóta).
Ekki fyrir séð.
 - b) Líkur á því að fyrirtækjum á markaði fækki með óbeinum hætti vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér aukinn kostnað við inngöngu á markað eða tekur aðeins til hluta starfandi fyrirtækja).
Ekki fyrir séð.

- c) Takmarkanir á möguleikum fyrirtækja til þess að mæta samkeppni vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin hefur áhrif á verð fyrirtækja eða eðli vörunnar, t.d. staðlar eða ef aðgerðin takmarkar sölusvæði, svigrúm til að auglýsa eða til að ákveða hvernig vara er framleidd).
Ekki fyrir séð.
- d) Takmarkanir á frumkvæði fyrirtækja til að stunda virka samkeppni vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér að fyrirtæki verði undanþegin samkeppnislögum eða ef fyrirtæki bera skyldu eða eru hvött til að skipta með sér hvers konar viðskiptalegum upplýsingum)
Nei

D. Önnur áhrif

1. **Áhrif á fjárhag sveitarfélaga, sbr. 129. gr. sveitarstjórnarlaga, nr. 138/2011.**
Á grundvelli frummats eru fyrir séð áhrif talin jákvæð hvað varðar sveitarfélög. Unnið verður nánar að áhrifamati með Sambandi ísl. sveitarfélaga.
2. **Áhrif á frelsi til að veita þjónustu (með eða án staðfestu á Íslandi).**
Á ekki við.
3. **Áhrif á tæknilegar reglur um vöru og fjarþjónustu, sbr. lög nr. 57/2000.**
Á ekki við.
4. **Áhrif á byggðalög.**
Áhrif á byggðalög felast í því að kostnaði v. viðhalds mannvirkja verður létt að mestu af sveitarfélögum á ofanflóðahættusvæðum en sá kostnaður mun á komandi árum leggjast mismunandi á sveitarfélögin eftir umfangi og gerð mannvirkja.
5. **Áhrif á frjáls félagasamtök.**
Engin áhrif fyrir séð.
6. **Áhrif á jafnrétti kynjanna.**
Áhrif frumvarpsins eru talin hafa jákvæð áhrif á öryggi íbúa og byggðaðróunar í samfélögum sem búa við ógn vegna ofanflóða og náttúruhamfara og vilja þeirra og getu til þess að búa og starfa í sínu samfélagi.
7. **Áhrif á lýðheilsu.**
Frumvarpið mun tryggja að varnavirkjum verði viðhaldið. Varnargarðar eru nýttir til útivistar og áhrif á lýðheilsu því metin jákvæð.
8. **Áhrif á menntun, nýsköpun og rannsóknir.**
Engin áhrif fyrir séð.
9. **Áhrif á möguleika einstaklinga og fyrirtækja til að eiga samskipti þvert á norræn landamæri.**
Engin áhrif fyrir séð.
10. **Áhrif á stjórnsýslu, svo sem hvort ráðuneyti og stofnanir eru í stakk búin til að taka við verkefni.**
Lögregla fær heimildir til sekta
11. **Áhrif á stöðu tiltekinna þjóðfélagshópa, svo sem aldurshópa, tekjuhópa, mismunandi fjölskyldugerðir, launþega/sjálfstætt starfandi/utan vinnumarkaðar.**
Engin áhrif fyrir séð.
12. **Áhrif á umhverfi og sjálfbæra þróun.**
Engin áhrif fyrir séð.

E. Niðurstaða mats – með vísun í fylgiskjöl ef við á

1. **Samandregin niðurstaða fjárhagsáhrifa fyrir ríkissjóð – heildarútkoma varðandi tekjur, gjöld, afkomu og efnahag.**

Gert er ráð fyrir að viðhald mannvirkja verði greitt með fjármunum ofanflóðasjóðs og að breytt hlutfall styrks til sveitarfélaga vegna viðhalds geti leitt af sér um 200 millj. kr. árlega kostnaðaraukningu fyrir ríkissjóð. Um gróft mat er að ræða.

2. Önnur áhrif en bein fjárhagsáhrif, álitamál eða fyrirvarar sem ástæða þykir til að vekja athygli á.

Ekki fyrir séð

3. Samfélagslegur ávinningur veginn á móti kostnaði og fyrirhöfn (ekki gerð krafa um tölulegt mat).

Skýrari ákvæði laga. Jafnframt mun draga úr hættu á að kostnaðarsamt viðhald mannvirkja dragist. Þannig má tryggja virkni mannvirkjanna gagnvart ofanflóðum í framtíðinni.

F. Til útfyllingar vegna endanlegs mats – breytingar frá frummati

- 1. Voru áform um lagasetninguna ásamt frummati á áhrifum kynnt fyrir FJR?**
- 2. Eru helstu efnisatriði frumvarpsins óbreytt/lítið breytt frá þeim tíma?**
- 3. Ef gerðar hafa verið breytingar umfram það, sbr. það frummat á áhrifum frumvarpsins sem áður var kynnt, hverjar eru þær og hver eru fjárhagsáhrifin?**